

Kursplan för

Psykologisk/psykoterapeutisk klinik 1, 11 hp

Psychology and Psychotherapy in Clinical Practice 1, 11 credits

Denna kursplan gäller från och med höstterminen 2017.

Observera att kursplanen finns i följande versioner:

HT17 , [HT20](#) , [HT22](#) , [HT23](#) , [HT24](#)

Kurskod	2PT124
Kursens benämning	Psykologisk/psykoterapeutisk klinik 1
Hp	11 hp
Utbildningsform	Högskoleutbildning, 2007 års studieordning
Huvudområde	Psykoterapi
Nivå	AV - Avancerad nivå
Betygsskala	Godkänd, underkänd
Kursansvarig institution	Institutionen för klinisk neurovetenskap
Beslutande organ	Utbildningsnämnden CNS
Datum för fastställande	2017-05-10
Kursplanen gäller från	Höstterminen 2017

Särskild behörighet

Avlagd psykologexamen (enligt 1982 års studieordning eller senare bestämmelser).

Den sökande ska ha varit yrkesverksam under minst två år efter den grundläggande psykoterapiutbildningen och under dessa två år arbetat med psykoterapi under handledning av legitimerad psykoterapeut. Den grundläggande psykoterapiutbildningen eller motsvarande ska ha varit inriktad mot kognitiv beteendeterapi. Den sökande ska inom ramen för den grundläggande utbildningen eller på annat sätt ha genomgått egenterapi eller motsvarande omfattande minst 20 timmar hos legitimerad psykoterapeut. Dessutom krävs Svenska B/Svenska 3 och Engelska A/Engelska 6 med lägst betyget godkänd/E.

Student som underkänts efter att ha visat så allvarliga brister i kunskaper, färdigheter eller förhållningssätt att patientsäkerheten eller patienternas förtroende för sjukvården riskerats, måste ha fullföljt den individuella handlingsplanen för att vara behörig till att gå om denna kurs.

Mål

Studenterna ska genomföra diagnostiska intervjuer med patienter vilket sker i form av verksamhets integrerat lärande (VIL) på studentens arbetsplats. Studenterna ska också kliniskt tillämpa kognitiv beteendeterapi vid ångest- och depressionsproblematik, samt i förekommande fall när denna

problematik är kopplad till stressrelaterade symptom eller somatiska problem.

Ett syfte med kursen är också att integrera kunskaper från andra kurser på psykoterapeutprogrammet beträffande terapeutfärdigheter. Specialistpsykologens ansvarsområden tillämpas och viktiga färdigheter tränas i syfte att utveckla rollen som kognitiv beteendeterapeut och specialistpsykolog i klinisk psykologi.

Kunskap och förståelse

Efter godkänd kurs ska studenten i relation till patienter med ångest- och depressionstillstånd kunna:

- värdera likheter och skillnader mellan de diagnostiska systemen DSM-5 och ICD-10 vad gäller ångest- och depressionsproblematik
- på ett fördjupat sätt redogöra för evidensbaserade kognitiva- och beteendeorienterade behandlingsprinciper som är tillämpliga vid ångest och depression kopplat till analyser av de aktuella patienternas problem
- redogöra för betydelsen av och visa kunskap om metoder lämpliga för att kontinuerligt mäta och utvärdera behandlingens progression
- kontinuerligt uppmärksamma och beskriva kvaliteten i sina egna kognitiva och beteendeterapeutiska färdigheter och sin professionella roll i relation till patienten och terapisituationen

Färdigheter och förmågor

Efter godkänd kurs ska studenten i relation till patienter med ångest- och depressionstillstånd kunna:

- etablera allians och i samarbete med patienten bedöma behov av och motivation till kognitiv beteendeterapeutisk behandling
- genomföra intervjuer i syfte att generera diagnostiska hypoteser och att i förekommande fall diagnostisera ångestsyndrom och depressionstillstånd
- genomföra relevant psykiatrisk och psykologisk utredning samt på basis av denna utforma beteendeanalys och/eller fallkonceptualisering samt komma fram till mål för behandlingen
- planera behandlingen och följa behandlingsplanen samt vid behov revidera denna i syfte att bättre nå behandlingsmålen
- beskriva och reflektera tillsammans med handledare och medstudenter samt ta emot återkoppling och råd gällande patientarbetet
- reflektera kring egna kunskaper och färdigheter samt brist på dessa samt koppla det till egna möjligheter till utveckling
- tillämpa evidensbaserad praktik i eget kliniskt arbete och i rollen som specialistpsykolog samverka med andra professioner, kommunicera utredningsresultat och ge behandlingsrekommendationer
- utifrån kunskap om terapeutfärdigheter visa förmåga att granska eget terapeutbeteende
- identifiera utvecklingsområden i rollen som specialistpsykolog i klinisk psykologi och de ansvarsområden det för med sig i relation till organisatoriska och samhällsrelaterade förhållanden

Värderingar och förhållningssätt

Efter godkänd kurs ska studenten i relation till patienter med ångest- och depressionstillstånd kunna:

- analysera och reflektera över betydelsen för individen och dennes anhöriga att genomgå diagnostisk bedömning samt relatera detta till rådande samhällskontext
- reflektera kring vikten av vetenskaplighet och kliniskt beprövad erfarenhet i samband med diagnostisk bedömning
- reflektera över hur patientens relationella, samhällsrelaterade och kulturella kontext påverkar förutsättningarna för psykologisk behandling

- reflektera över och visa förståelse för att behandlingen ska genomföras med hänsyn till institutionella regler och förutsättningar
- uttrycka samt kontinuerligt visa ansvarstagande för att egna värderingar kan påverka den professionella utvecklingen och yrkesutövandet som kognitiv beteendeterapeut och specialistpsykolog
- uttrycka och tillämpa värderingar i samband med yrkesutövandet som specialistpsykolog som inte diskriminerar någon gällande dennes könstillhörighet, etniska tillhörighet, trosuppfattning, sexuella läggning eller funktionshinder

Innehåll

Kursen är indelad i 3 moment:

Psykiatrisk diagnostik och bedömning, 3 hp Syftet med momentet är att studenten ska föra utvecklade resonemang kring bedömningsfrågor i relation till inriktningsspecifik psykoteraeutisk bedömning. Studenten ska också fördjupa sin förmåga att genomföra psykiatriskt inriktade diagnostiska intervjuer samt att göra fördjupade psykologiska kartläggningar inom ramen för tillämpningen av kognitiv beteendeterapi. **Kognitiv beteendeterapi under handledning, 7 hp** I momentet kommer särskild tonvikt att läggas vid färdigheter såsom struktur, agenda och alliansskapande strategier vid tillämpning av kognitiv beteendeterapi. Här ingår även att föra fördjupade resonemang kring vetenskapligt förhållningssätt i tillämpningen av kognitiv beteendeterapi samt att utvärdera behandling. Även att reflektera kring yrkesetiska och juridiska överväganden i samband med att utföra psykoteraeut som blivande specialistpsykolog ingår. **Självupplevd erfarenhet och kliniska färdigheter, 1 hp** I detta moment ska den blivande specialistpsykologen reflektera över och tillämpa kognitiva och beteendeariktade tekniker inom ramen för självreflektion. Syftet är att utveckla en förmåga att reflektivt granska sig själv i den professionella rollen som kognitiv beteendeterapeut och specialistpsykolog.

Arbetsformer

I moment 1 och 2 sker undervisningen företrädesvis i grupp om 3-4 studenter samt en legitimerad psykolog/legitimerad psykoteraeut med inriktning kognitiv beteendeterapi som fungerar i rollen som psykoteraeuhandledare. De psykiatriska bedömningar och den psykoteraeut som bedrivs av studenterna under handledning dokumenteras genom inspelade psykoteraeu-sessioner, skriftliga sessionsrapporter, journalanteckningar, beteendearalyser och fallkonceptualiseringar samt behandlingsrapporter. Studenterna genererar frågeställningar kopplat till det aktuella patientarbetet, presenterar relevant kliniskt material samt övar färdigheter och interventioner genom gestaltande rollspel och pedagogiska presentationer. Aktivt deltagande i gruppdiskussioner utgör en viktig pedagogisk plattform för lärandet. I samarbete med psykoteraeuhandledaren söker och presenterar studenten relevant litteratur och vetenskapligt förankrad kunskap kopplat till problemställningarna för de aktuella patienterna.

I moment 3 tillämpas olika pedagogiska metoder för att beröra de aspekter som benämns som terapeutfärdigheter. Detta för att studenten genom egen erfarenhet av kognitiva och beteendearapeutiska tekniker ska få metoder för utveckling av den egna rollen som kognitiv beteendearapeut och specialist i klinisk psykologi.

Integrering av teorier och forskning om egen terapi, terapeutvariabler, evidensläget angående terapeutbeteenden och terapeutuutveckling sker genom individuella mentorsamtal. Inom ramen för dessa formuleras och klargörs individuella utvecklingsmål, egen prioritering och tidsplan i en skriftlig utvecklingsplan för studenten som inkluderar procedur för att självregistrera och förbättra variabler i yrkesrollen som specialistpsykolog.

Examination

Examination i moment 1 och 2 sker genom kontinuerlig bedömning av studentens kompetens i

bedömningsprocessen och i tillämpningen av kognitiv beteendeterapi. För godkänt krävs att studenten genererar inspelade psykoterapisessioner och övrig dokumentation från alla sessioner till psykoterapihandledningen. Även de frågeställningar som studenten genererar kopplat till den aktuella behandling som bedrivs bedöms, samt färdigheter som uppvisas via rollspel som gestaltar relevanta terapeutbeteenden hos studenten. Dessutom bedöms innehåll, frågeställningar och struktur i sessionsrapporterna. Som underlag för interventioner ska beteendeanalyser och fallkonceptualiseringar göras och för godkänt krävs att dessa sammanställs skriftligt och godkänns av handledaren i samband med att behandlingen inleds.

För godkänt krävs också att de kognitiva beteendeterapeutiska behandlingarna sammanställs i form av en behandlingsrapport. I denna görs en sammansfattande beskrivning av det psykoterapeutiska arbetet utifrån vedertagen vetenskaplig modell och särskild vikt läggs vid att den röda tråden genom behandlingsarbetet tydliggörs. I behandlingsrapporten ska studenten även redovisa de diagnostiska ställningstaganden som gjorts och eventuella svårigheter som uppstått kring patientens möjlighet att tillgodogöra sig psykoterapi.

Studenten måste även ha fullgjort kraven på journalföring under terminen för att godkännas på kursen.

I denna kurs utgör underlaget för examinationen det patientarbete som sker inom ramen för det verksamhetsintegrerade lärandet (VIL). I det fall studenten under sitt patientarbete på arbetsplatsen visar sådana allvarliga brister i kunskaper, färdigheter eller förhållningssätt att patientsäkerheten eller patienternas förtroende för sjukvården riskeras, kan examinator besluta att patientarbetet inte får användas som underlag för examination. Detta innebär att studenten underkänns på aktuell kurs. I sådana fall ska en individuell handlingsplan upprättas, där det framgår vilka aktiviteter och kunskapskontroller som krävs innan studenten ges möjlighet till ett nytt examinerande tillfälle på kursen.

Psykoterapihandledningen och VIL är obligatorisk och för godkänt krävs 80 % närvaro per termin. Detta är en kliniskt tillämpad kurs och vid underkänt har studenten rätt att gå om kursen en gång.

I moment 3 sker examination genom en skriftlig utvecklingsplan som studenten och mentorn arbetar med i det första mentorsamtalet. Gör godkänt krävs att denna färdigställs och lämnas till mentorn. Närvaro vid mentorsamtalen är obligatorisk. Vid uteblivet mentorsamtal ska mentor och student komma överens om ett nytt tillfälle för mentorsamtal snarast möjligt.

Övergångsbestämmelser

Examination kommer att tillhandahållas under ett år efter en eventuell nedläggning av kursen alternativt vid ny kursplan.

Övriga föreskrifter

Kursutvärdering kommer att genomföras enligt de riktlinjer som är fastställda av Styrelsen för utbildning. Inriktningsspecifika kurser ges under förutsättning att antalet antagna studenter på kursen är minst hälften av antalet tillgängliga studieplatser per inriktning.

Litteratur och övriga läromedel

Obligatorisk litteratur

Farmer, Richard F.; Chapman, Alexander L. (Alexander Lawrence)

Behavioral interventions in cognitive behavior therapy : practical guidance for putting theory into action

Washington, DC : American Psychological Association, 2008 - 341 s.

ISBN:1--43380241-4 LIBRIS-ID:10664333

[Sök i biblioteket](#)

Oxford guide to behavioural experiments in cognitive therapy

Bennett-Levy, James

Oxford : Oxford University Press, 2004 - xxi, 461 s.

ISBN:0-19-852916-3 (hft.) LIBRIS-ID:9373318

[Sök i biblioteket](#)

The therapeutic relationship in the cognitive behavioral psychotherapies

Gilbert, Paul (Ed.); Leahy, Robert L. (Ed.)

London : Routledge, 2007 - 292 s.

ISBN:978-0-415-38437-7 (hbk.) LIBRIS-ID:10411738

[Sök i biblioteket](#)

Etik och juridik för psykologer och psykoterapeuter

Sverne Arvill, Ebba; Hjelm, Åke; Johnsson, Lars-Åke; Sääf, Christina

5. uppl. : Lund : Studentlitteratur, 2012 - 346 s.

ISBN:978-91-44-07543-3 LIBRIS-ID:13434329

Boken ersätter Ek, U., Linder, S., & Wetter, I. (2011). Rätt & vett: om juridik och etik i psykologiskt arbete. Ny lagstiftning gör att Ek, Linder & Wetters bok är inaktuell.

[Sök i biblioteket](#)

Experiencing CBT from the inside out : a self practice/self-reflection

Bennett-Levy, James.; Thwaites, Richard; Haarhoff, Beverly; Perry, Helen

New York : Guilford, 2015. - xvi, 278 pages

ISBN:1462518893 LIBRIS-ID:17851919

[Sök i biblioteket](#)

MINI-D 5 : diagnostiska kriterier enligt DSM-5

Pilgrim Press, 2014 - 410 s.

ISBN:9789198997916 LIBRIS-ID:17238133

[Sök i biblioteket](#)

Sheenan, D.V

The Mini-International Neuropsychiatric Interview (M.I.N.I): The Development and Validation of a Structured Diagnostic Psychiatric Interview for DSM-IV and ICD-10

1998 Ingår i:

The journal of clinical psychiatry[Elektronisk resurs].

Memphis : Physicians Postgraduate Press, 1996-

LIBRIS-ID:10056242

URL: <https://lt.itag.bibl.liu.se/login?url=http://www.psychiatrist.comz> Prenumeration erfordras
59 (1998) :20, s. 22-23

Öst, Lars-Göran

Att utvärdera psykoterapi och kritiskt granska psykoterapistudier

1. utg. : Stockholm : Natur & kultur, 2016 - 191 s.

ISBN:9789127146495 LIBRIS-ID:19088152

[Sök i biblioteket](#)

Ytterligare litteratur i form av manualer och litteratur tillkommer i samråd med handledaren.

Fördjupningslitteratur

SCID-II. : Intervjumanual

First, Michael B.; Herlofson, Jörgen

Danderyd : Pilgrim press, 1998 - [2], 39, [3] s.

ISBN:91-973050-4-9 LIBRIS-ID:2842690

[Sök i biblioteket](#)

Handbok : SCID-I och SCID-II för DSM-IV

First, Michael B.

Danderyd : Pilgrim press, 1999 - [8], 240, [4] s.

ISBN:91-973050-7-3 (inb.) ; 340:00 LIBRIS-ID:7798902

[Sök i biblioteket](#)

Geller, Jesse D.; Norcross, John C.; Orlinsky, David E.

The psychotherapist's own psychotherapy : patient and clinician perspectives

Oxford : Oxford University Press, 2005. - xv, 429 p.

LIBRIS-ID:10420295

Psychotherapy relationships that work : therapist contributions and responsiveness to patients

Norcross, John C.

Oxford : Oxford University Press, 2002 - 452 s.

ISBN:0-19-51446-9 LIBRIS-ID:8718579

[Sök i biblioteket](#)